

AURELIA BORZIN

Printre unghiuri de vedere

Motto: De ce-aș plânge lângă
o salcie că nu rodește mere?...

N-am încetat să mă mir de felul de „a fi” pe care-l descopăr drept o regulă primară a majorității construcțiilor umane, – acel de a investi cu sens și de a vedea lucrurile într-o formă sau alta. Toate cele lumești depinzând de lighioana asta de om! Ea, cea care le întronează cu semnificație, mai multă sau mai puțină. Ea, cea care, dotată cu o capacitate extraordinară de interpretare, prezintă lucrurile, oamenii, fenomenele etc. după putința sa de a discerne înțelesurile, după gradul său de inteligență și moralitate, după interes, după orice... Acest sens condiționat! Dar mai ales, personalizat, individualizat. Vorbește orice: despre pantofi, despre câinele vecinului, despre transportul public, despre Nietzsche sau despre cultura japoneză, despre telenovele sau despre cafeaua de dimineață, despre găurile din stratul de ozon sau despre compoziția chimică a apei etc., căci tot despre tine vei vorbi.

E firesc, cu atât mai mult cu cât sistemul democratic favorizează acest lucru; în legătură cu o problemă, un fenomen, o persoană concretă etc., în societate trebuie să existe, să circule o gamă variată de opinii polarizate până la contradictoriu. N-am să vorbesc despre gradul de adevăr sau/și falsitate pe care-l comportă acestea. Mă bucur că ele există – diverse! Și bucuria mea s-ar dubla, s-ar tripla atunci când în perimetrul conștiinței aceleiași persoane aș descoperi jonglerul cu diferite unghiuri de vedere asupra aceluiași lucru.

Am să-mi exprim nedumerirea vizavi de „personajele” cu idei fixe, constante, care patinează pe suprafața netedă, lucios de absentă a prejudecăților și stereotipurilor. Oameni cu viziuni pietrificate, în care n-ai putea să clintești nimic, chiar dacă ai face acrobații argumentative în fața lor. Obișnuit, ei sunt calificați ca având echilibru spiritual și maturitate a facultății de gândire, când, în realitate, acestea reprezintă o tatonare inerentă a sensibilității până la starea în care, pur și simplu, încremenesc, așa cum i-a prins..., mă rog, vremea. Și-aș vrea să le strig în față, cum le-ar fi strigat Constantin Noica: „*În tine, nimic nu mai zboară!*”! În pofida faptului că această stare de încremenire ar putea fi de ordin pozitiv (populația românească dintre Prut și Nistru, tocmai datorită in-

stinctului de conservare, pe parcursul anilor de ocupație țaristă, a reușit să-și păstreze identitatea), oricum, până la urmă, nu e decât o stare statică care te privează de evoluția spirituală.

Dacă în științele exacte (științe care operează cu adevăruri mai mult sau mai puțin obiective), cum ar fi algebra, geometria este demonstrat faptul că doi și cu doi fac cinci, că două drepte paralele, totuși, se intersectează, atunci ce să mai zicem despre lucrurile care în mod real, prin natura lor subiectivă, permit mai multe unghiuri de abordare. Mi-e greu să înțeleg cum ai putea să te reduci, într-un hal fără de hal, la o singură idee, la o singură persoană, viziune, interpretare sau, un exemplu mai concret, – să te informezi dintr-o singură sursă și, pornind de la această singularitate, să-ți construiești, să-ți organizezi viața, să-ți administrezi timpul, fondul interior având drept punct de plecare această viziune unilaterală autoasumată. ...Și să te căinezi că lucrurile, uite, sunt așa și așa, și să visezi, și să acționezi pornind de la ele. Când atâta maleabilitate, flexibilitate a propriei făpturi îți permite să vezi **ce, cât și unde** vrei (și nu e vorba despre „sistemul de iluzii” pe care-l dezvoltă Gabriel Liiceanu). Iar acest lucru ar trebui, pur și simplu, să te înspăimânte... de bucurie. La urma urmei, dacă nu poți schimba realitatea, schimbă-ți atitudinea față de ea, viziunea, interpretarea. Decât să te cramponezi de lucruri, de oameni, de fenomene (parte a cărora ești), mai bine abia să te prinzi cu ochii într-o mobilitate neașezată a spiritului, nefiindu-ți teamă că n-o să te ajungi niciodată, n-o să te cunoști niciodată... Cu atât mai mult cu cât lucrurile sunt de o complexitate extraordinară, și e ridicolă situația de a avea un singur unghi de vedere asupra lor. Vai de mine, nu mi-am propus să aduc prin intermediul acestui text osanale teoriilor sceptico-relativiste. Dar fiți de-acord că nimic nu există în formulă statică și ar trebui să interpretăm din unghiuri diferite lucrurile, barem din motivul că acestea sunt într-o continuă evoluție.

Bunăoară, astăzi am scris textul de față având convingerea că are miez, miez de a cărui consistență, nu este exclus, să mă îndoiesc, peste un anumit timp. Și-am să mă bucur, dacă/când acest lucru se va întâmpla.

Așa e..., mă rog, cu unghiurile de vedere.